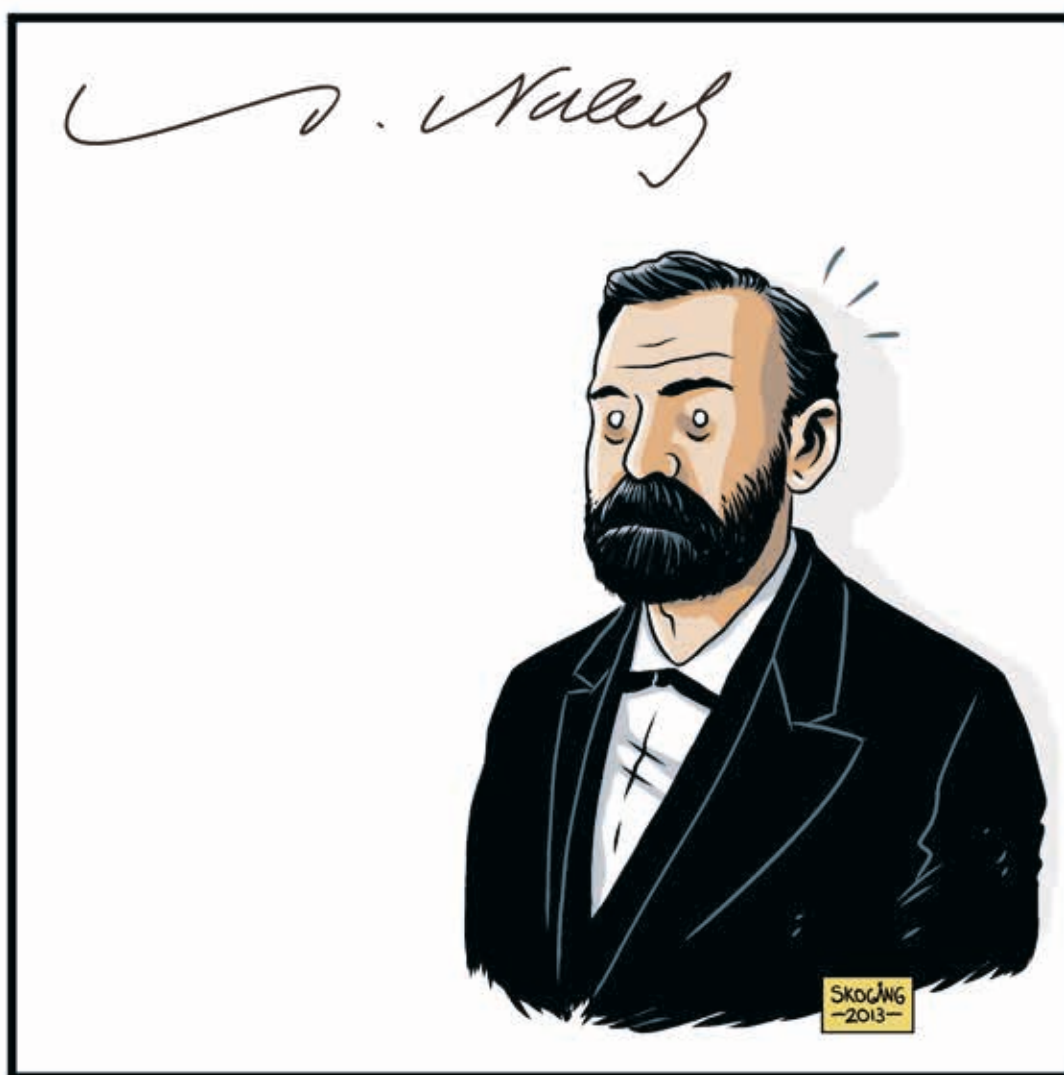

Idéer och uppfinningar för grundskolan

ETT SKOLPROGRAM FÖR
GRUNDSKOLANS ÅRSKURS 1-9
SOM LÄSER ÄMNE

EFTERARBETSMATERIAL

Det här materialet kompletterar lärarhandledning till Nobelmuseets skolprogram *Idéer och uppfinningar för grundskolan*.

Lärarhandledningen beskriver förarbete och besöket på Nobelmuseet, medan detta material ger förslag på hur besöket kan följas upp.

Förslag på uppgifter att arbeta vidare med

Vi har valt ut tre förslag på uppgifter att arbeta vidare med efter besöket på Nobelmuseet. Uppgifterna är fristående från varandra, men relaterar alla till besöket på Nobelmuseet.

- Berättelse (svenska)
- Diplom (bild, NO)
- Fredsarmband (värdegrund, slöjd, SO, svenska)

© Nobelmuseet 2014.

Illustrationer av Ola Skogäng (sid 1)

Besöksadress: Stortorget, Gamla stan, Stockholm

Postadress: Box 2245, 103 16 Stockholm.

Telefon: 08-534 818 00, E-post: skola@nobelmuseum.se

www.nobelmuseum.se

Innehåll:

Förslag på efterarbete

Berättelse (svenska)	4
Diplom (bild, NO)	6
Vänskapsarmband (värdegrund, slöjd, SO, svenska)	8

Kopieringsunderlag

Berättelse	10
Vänskapsarmband	11

ARBETA VIDARE MED...

Berättelse

Alfred Nobel var uppfinnare och kemist, men han hade också ett stort litteraturintresse. Han tyckte mycket om att läsa och skriva – som barn drömde han till och med om att bli författare – och när hans testamente öppnades fanns litteraturen med som ett av de fem Nobelprisen. Den här uppgiften anknyter till Alfred Nobels stora kärlek till skönlitteraturen.

Ämne: svenska

Uppgiftsbeskrivning: I den här uppgiften får eleverna hitta på en berättelse. Genom att svara på ett antal frågor får de hjälp att komma på vad berättelsen ska handla om och hur den ska struktureras. Läs brevet (s. 10) högt och låt eleverna svara på frågorna. Därefter kan eleverna var och en rita bilder till berättelsen eller skriva berättelsen som en sammanhängande text. Ni kan även diskutera berättelsens budskap. Här kan det vara intressant att fokusera på ”elakingen”. Varför är elakingen elak? Varför blir elakingen snäll? Vad kan vi lära oss av det? Ni får gärna skicka in bilderna/de färdigskrivna berättelserna till Nobelmuseet.

Syfte: Övningen ger eleverna möjlighet att få diskutera budskap, uppbyggnad och innehåll i en skönlitterär text som de själva är med och skapar.

Material: Brevet på sidan 10. Om eleverna ska rita behövs material till det.

LÄROPLAN FÖR GRUNDSÄRSKOLAN 2011

SVENSKA

Centralt innehåll i årskurs 1–6

Berättande texter och faktatexter

- Berättande texter och poetiska texter för barn: rim, ramsor, sånger, bilderböcker, kapitelböcker, lyrik, dramatik, sagor och myter.
- Berättande texters budskap, uppbyggnad och innehåll. Hur en berättande text kan organiseras med inledning, händelseförlopp och avslutning.

Centralt innehåll i årskurs 7–9

Läsa och skriva

- Lässtrategier för att avkoda och förstå olika texter. Sökläsning och läsning mellan raderna.
- Strategier för att skriva olika typer av texter och hur man anpassar innehållet till olika mottagare. Olika sätt att bearbeta egna texter till innehåll och form.

Berättande texter och faktatexter

- Berättande texter och poetiska texter för barn och unga: skönlitteratur, lyrik, dramatik, sagor och myter.
- Berättande texters budskap och uppbyggnad med miljö- och personbeskrivningar samt dialoger.

ARBETA VIDARE MED...

Diplom

– Till mänsklighetens största nytta

Alla Nobelpristagare får ett diplom. Varje diplom är unikt. Samtidigt som de är vackra konstverk ger diplomerna information om vad Nobelpristagaren heter och varför denne fått Nobelpriset. I den här uppgiften får eleverna se hur ett Nobeldiplom kan se ut och sedan göra ett eget diplom.

Ämne: bild, NO

Uppgiftsbeskrivning: I den här uppgiften får eleverna rita eller på annat sätt skapa ett diplom till någon som de tycker gjort något bra för andra. Berätta först att alla Nobelpristagare får alldeles egna diplom. Visa eleverna diplomerna som Gustaf Dalén fick när han belönades med Nobelpriset i fysik 1912. Gustaf Dalén gjorde uppfinningar som förbättrade fyrarna. Låt eleverna fundera på varför Gustaf Dalén fick priset genom att titta på diplomerna. Visa dem att hans namn står på diplomerna och att även prismotiveringen finns med. Låt sedan eleverna fundera över vem de tycker gjort något riktigt bra för andra människor. Det kan vara en person som de känner, eller en känd person som de känner till. Det kan vara en fredshjälte, en författare eller en uppfinnare. Be dem skriva namnet på pristagaren och gärna skriva en prismotivering. Sedan kan de utforma diplomerna precis som de vill, genom att rita eller göra collage.

Syfte: Övningen ger eleverna möjlighet att både få se hur ett Nobeldiplom ser ut och skapa egna diplom.

Material: Klassen får med sig en kopia i A3-format från besöket på Nobelmuseet. Diplomet finns även i lärarhandledningen (s. 24). Material till att skapa egna diplom.

Läs gärna mer om Gustaf Dalén på nobelmuseets webbplats. Du hittar informationen under skola (>projekt>Gustaf Dalén).

LÄROPLAN FÖR GRUNDSÄRSKOLAN 2011

BILD

Centralt innehåll i årskurs 1-6

Bildframställning

- Framställning av berättande bilder, till exempel sagobilder.
- Presentation och utvärdering av eget bildskapande.

Centralt innehåll i årskurs 7-9

Bildframställning

- Framställning av berättande och informativa bilder, till exempel seriebilder och illustrationer till text.
- Presentation och utvärdering av eget bildskapande.

NATURORIENTERANDE ÄMNER

Centralt innehåll i årskurs 1-6

Naturvetenskap i vardagen

- Aktuella samhällsfrågor som rör naturvetenskap.

Metoder och arbetssätt

- Berättelser, myter, sagor och konst med naturvetenskaplig anknytning.

Centralt innehåll i årskurs 7-9

Naturvetenskap i vardagen

- Aktuella samhällsfrågor som rör naturvetenskap.

Metoder och arbetssätt

- Berättelser om naturvetenskapliga upptäckter och framsteg genom tiderna.

ARBETA VIDARE MED...

Vänskapsarmband

Vänskap kan leda till mycket. Det kan ha varit en av Alfred Nobels vänner, Bertha von Suttner, som övertygade honom om att han skulle ha ett fredspris. Med mod och engagemang har Nobelpristagare inspirerat människor över hela världen. Deras arbete har bland annat sett till att sjuka barn har fått mediciner och hjälpt barn att få gå i skolan.

Ämne: värdegrund, slöjd, SO, svenska

Uppgiftsbeskrivning: Den här uppgiften anknyter till Nobels fredspris. Under besöket på Nobelmuseet fick klassen se några armband som olika organisationer skapat. Organisationerna sysslar med fredsfrågor och säljer armbanden till förmån för sin verksamhet. I den här uppgiften får eleverna skapa ett eget armband, som de får utforma helt fritt. De får också fundera över hur en bra vän är och vem de skulle vilja ge armbandet till.

Syfte: I den här uppgiften får eleverna fundera över vänskap och hur vi beter oss mot varandra. De får skapa fritt för att uttrycka en egen idé om vänskap.

Material: Pärlor, elastisk tråd och annat passande som finns på skolan.

LÄROPLAN FÖR GRUNDSÄRSKOLAN 2011

NORMER OCH VÄRDEN

Skolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk och vardaglig handling.

Alla som arbetar i skolan ska medverka till elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen.

SAMHÄLLSORIENTERANDE ÄMNEN

Centralt innehåll i årskurs 1-6

Att leva tillsammans

- Livsfrågor med betydelse för eleven, till exempel gott och ont, kamratskap, könsroller, jämställdhet och relationer.

Att leva i världen

- Grundläggande mänskliga rättigheter, till exempel alla människors lika värde. FNs konvention om barns rättigheter.
- Aktuella samhällsfrågor som är betydelsefulla för eleven.

Centralt innehåll i årskurs 7-9

Att leva tillsammans

- Konfliktlösning och vardagliga moraliska dilemman, till exempel hur man kan hantera olika åsikter.

Att leva i världen

- De mänskliga rättigheterna, deras innebörd och betydelse, inklusive barns rättigheter i enlighet med barnkonventionen samt diskrimineringsgrunderna i svensk lag.
- Aktuella samhällsfrågor i olika medier.

SLÖJD

Centralt innehåll i årskurs 1-6

Slöjdens arbetsprocesser

- Slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning och värdering av arbetsprocessen. Hur delarna i arbetsprocessen samverkar till en helhet.

Slöjdens estetiska och kulturella uttrycksformer

- Föremål och berättelser som inspirationskällor och förebilder för eget skapande.
- Hur färg, form och material påverkar slöjdföremålets uttryck.

Centralt innehåll i årskurs 7-9

Slöjdens arbetsprocesser

- Slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning och värdering av arbetsprocessen. Hur delarna i arbetsprocessen samverkar och påverkar resultatet.

Slöjdens estetiska och kulturella uttrycksformer

- Egen formgivning med hjälp av olika material, färger och former.

SVENSKA

Tala, samtala och lyssna

- Kommunikations- och samtalsregler. Turtagning, talutrymme, kroppsspråk och mimik.

KOPIERINGSUNDERLAG: BERÄTTELSEN, EFTERARBETE

Hej!

Vad kul att ni hälsade på oss på Nobelmuseet! Kommer ni ihåg att Alfred Nobel både tyckte om att uppfinna saker och att läsa och skriva? Han skrev brev, dikter och berättelser.

Tycker ni också om att hitta på egna berättelser? Kan ni hitta på en saga som handlar om en flicka och pojke?

- 1) Vad ska flickan och pojken heta?
- 2) En dag när flickan och pojken leker i skogen går de vilse. I skogen hittar de tre magiska saker. Vad är det för saker?
- 3) Inne i skogen bor det en elaking. Vem är det?
- 4) Elakingen jagar dem, men flickan och pojken får hjälp. Vilka är det som hjälper flickan och pojken?

I slutet får man veta att den som är elak egentligen bara vill ha en kompis. Barnen blir kompis med elakingen. Sedan visar elakingen dem vägen hem.

- 5) Vad händer när barnen kommer hem?

Skicka gärna in era sagor till oss på Nobelmuseet!

KOPIERINGSUNDERLAG: VÄNSKAPSARMBAND, EFTERARBETE

När du var på Nobelmuseet så fick du se några olika armband. Ett av dem ser du på bilden. Det är organisationen Childhood som har gjort armbandet för att påminna om att alla barn har rätt till en bra barndom. Varje färg på pärlorna står för en rättighet som barn har enligt FN:s barnkonvention.

FN har fått Nobels fredspris. Det priset delas ut till personer eller organisationer som gjort så att det blir mindre krig och att folk kommer bättre överens med varandra och inte bråkar. Är man en bra vän så bråkar man oftast inte så mycket. Hur är man en bra vän? Känner du någon som är det och som du skulle vilja ge ett vänskapsarmband till? Hur skulle armbandet se ut?

Gör gärna ett eget armband och ge bort det till någon du tycker förtjänar det.

De olika färgerna på armbandet står för barns olika rättigheter. (Bild: Childhood)

